

Revisionsplan 2021

Med inriktning för 2022–2023

2021-02-02

Februari 2021

Revisionsplan 2021. Med inriktning för 2022–2023

Diarienummer: 0120/21

Stadsrevisionen i Göteborg Stad

www.goteborg.se/stadsrevisionen

Innehåll

1	Inledning	4
1.1	Revisorernas uppdrag	4
1.2	Revisionsprocessen.....	5
1.2.1	Risikanalys och planering.....	5
1.2.2	Årlig granskning.....	5
1.2.3	Rapportering och ansvarsprövning	7
2	Risikområden och prioriterade inriktningar 2021–2023	8
2.1	Ledning och styrning.....	8
2.1.1	Ny nämndorganisation.....	8
2.1.2	Krisberedskap	8
2.1.3	Hantering av stadens konst	9
2.2	Personal	9
2.3	It-system och informationssäkerhet	10
2.3.1	Digitalisering	11
2.4	Välfärd och utbildning	11
2.4.1	Måluppfyllelse i skolan.....	11
2.4.2	Hälsofrämjande insatser för äldre	12
2.4.3	Utredningar och insatser enligt socialtjänstlagen	12
2.4.4	Intern kontroll vid utbetalning av ekonomiskt bistånd	13
2.4.5	Systematiskt kvalitetsarbete.....	13
2.4.6	Följsamhet basala hygienrutiner	14
2.5	Stadsutveckling	14
2.5.1	Beredning av investeringsbeslut	14
2.5.2	Bostadsförsörjning för bostadslösa barnfamiljer.....	14
2.5.3	Lokalförsörjning	15
2.5.4	Underhåll av teknisk infrastruktur.....	15
2.5.5	Infrastrukturutbyggnad.....	16
2.6	Finans	16
2.6.1	Kostnadskontroll i investeringsprojekt.....	16
2.6.2	God ekonomisk hushållning.....	16
2.6.3	Ekonomisk prognostisering.....	17
2.7	Inköp och upphandling.....	17
2.8	Oegentligheter och otillbörlig påverkan.....	17
2.9	Pågående granskning.....	18
3	Sammanställning av granskningsinriktningar.....	19

1 Inledning

Revisionsplanen beskriver de riskområden som revisorerna planerar att granska den kommande treårsperioden. Planen uppdateras årligen efter genomförd riskanalys. Under året kompletteras revisionsplanen med granskningsplaner för kommunstyrelsen, nämnder och bolag samt granskningsplaner för större projekt – så kallade fördjupade granskningar – som berör flera nämnder och/eller bolag.

För att revisionen ska vara aktuell och relevant behöver den kännetecknas av flexibilitet och anpassningsförmåga. Förändringar eller händelser som inträffar i vår omvärld, i staden eller dess verksamheter kan påverka bedömningen av vad som utgör prioriterade risker. Det kan innebära att vi under året kan behöva göra anpassningar av vår planering.

1.1 Revisorernas uppdrag

1.1.1 Uppdrag

Revisionens uppdrag är reglerat i lag och god revisionssed. Den kommunala revisionen är ett lokalt demokratiskt kontrollinstrument med uppdrag att granska den verksamhet som bedrivs i nämnder och styrelser. Granskningen ska vara av sådan omfattning att revisorerna årligen kan bedöma om:

- kommunens och de kommunala bolagens utövade verksamhet är ändamålsenlig och ekonomiskt tillfredsställande
- kommunstyrelsens och de enskilda nämndernas räkenskaper är rättvisande samt om Göteborgs Stads årsredovisning, som omfattar kommunen och den sammanställda redovisningen, är rättvisande
- den interna kontrollen i kommunstyrelsen, nämnder och bolag är tillräcklig
- resultatet delårsrapporten och årsbokslutet är förenliga med de mål fullmäktige beslutat om

Den goda revisionsseden slår också fast att revisorerna ska arbeta stödjande. Det innebär att revisorerna ska bidra till förbättringar i verksamheten genom att uppmärksamma brister i sina granskningar.

1.1.1.1 Ändamålsenlighet och god ekonomisk hushållning

Att granska om verksamheterna sköts på ett ändamålsenligt sätt handlar om att värdera om de lever upp till fullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter och lagar som gäller för dem. Vid granskningen av ändamålsenlighet fäster revisorerna särskild vikt vid nämndernas och bolagens huvudprocesser och kärnverksamheter.

Revisorernas uppdrag omfattar även att i samband med års- och delårsbokslut uttala sig om uppföljningen av kommunfullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning.

1.1.1.2 Intern kontroll

Det är stadens styrelser och nämnder som ansvarar för den interna kontrollen. Revisorernas uppdrag är att pröva om kontrollen är tillräcklig. Med intern kontroll avses den organisation och de system, processer och rutiner som nämnderna och bolagen har för att fullgöra sina uppdrag och uppfylla kommunfullmäktiges mål.

1.2 Revisionsprocessen

Stadsrevisionen följer god revisions sed i kommunal verksamhet. I revisionsprocessen ingår riskanalys och planering, genomförande av granskning samt rapportering och ansvarsprövning.

1.2.1 Riskanalys och planering

Granskningen ska inriktas på sådana förhållanden som kan påverka bedömningen av nämndernas och bolagens verksamhet och som i nämndernas fall kan utgöra underlag för kommunfullmäktiges ansvarsprövning. För att genomföra revisionsuppdraget prioriterar och planerar revisorerna sina granskningsinsatser utifrån en riskanalys.

Revisionsplanen baseras på en analys av de risker som kan medföra att kommunfullmäktiges mål inte nås eller att verksamheternas uppdrag inte utförs. Viktiga utgångspunkter för analysen är:

- kommunfullmäktiges uppdrag och direktiv
- erfarenheter från tidigare granskning
- löpande kontakter med stadens verksamheter
- förändringar i stadens organisation
- omvärldsförändringar.

Vad revisorerna väljer att granska, och i vilken omfattning, beror också på hur nämnder och bolag hanterar och kontrollerar sina risker.

1.2.2 Årlig granskning

Den årliga granskningen genomförs genom grundläggande granskning samt genom specifika och fördjupade granskningar. I den årliga granskningen ingår också att följa upp tidigare genomförda granskningar. Årligen granskas också nämndernas redovisningsrutiner och system samt deras delårsrapporter och årsredovisningar.

1.2.2.1 Grundläggande granskning

Den grundläggande granskningen genomförs på stadens samtliga nämnder och bolag. Den syftar till att översiktligt bedöma nämndernas och bolagens ledning och styrning samt interna kontroll. Granskningen utförs genom att revisorerna löpande följer nämndernas och bolagens protokoll och handlingar och informerar sig om verksamheten.

1.2.2.2 Specifik och fördjupad granskning

Den grundläggande granskningen kompletteras med specifik granskning i den omfattning och med den inriktning som behövs för att säkerställa att revisorerna och lekmannarevisorerna har tillräckliga underlag för att uttala sig i nämndernas och bolagens revisionsberättelser respektive granskningsrapporter.

Behovet och omfattningen av specifik granskning grundas på en riskanalys för respektive nämnd och bolag. Granskningen kan inriktas på om verksamheten lever upp till fullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt andra föreskrifter som gäller för verksamheten.

Fördjupad granskning genomförs i projektform och rör ofta processer och företeelser som involverar flera nämnder och bolag.

1.2.2.3 Uppföljande granskning

Tidigare års rekommendationer och kritik följs som regel upp. Uppföljningen ger underlag för att bedöma om det finns anledning till förnyad granskning och ligger även till grund för kommande års riskbedömning och revisionsplanering.

1.2.2.4 Granskning av redovisningsrutiner, delårsrapport per augusti och årsredovisning

Stadsrevisionen granskar årligen nämndernas interna kontroll i redovisningsrutiner och system. I kommunallagen ställs krav på kommunerna att besluta om finansiella och verksamhetsmässiga mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. Målen ska följas upp och återrapporteras under året och i samband med årsbokslutet.

Kommunstyrelsen upprättar Göteborgs Stads årsredovisning som omfattar kommunens och koncernens räkenskaper. Stadsrevisionens granskning av årsredovisningen omfattar en bedömning av om räkenskaperna upprättats i enlighet med gällande regelverk och god redovisningssed samt om stadens styrelser och nämnder följt stadsledningskontorets anvisningar. För att säkerställa tillräcklig kvalitet i bokslutsarbetet granskas stadens process för att ta fram den sammanställda redovisningen och årsredovisningen.

Varje år granskas även delårsrapporten per augusti i syfte att bedöma om resultatet är förenligt med de finansiella och verksamhetsmässiga mål som kommunfullmäktige fattat beslut om. Uppdraget omfattar också granskning av delårsrapportens balans och resultaträkningar.

1.2.3 Rapportering och ansvarsprövning

Det gångna årets granskningar sammanfattas i revisionsredogörelser för nämnderna och granskningsredogörelser för bolagen. De fördjupade granskningarna som genomförs i projektform avrapporteras i särskilda rapporter löpande under året. Resultatet av de fördjupade granskningarna beaktas i ansvarsprövningen av respektive nämnd. En för staden samlad bild av årets samtliga granskningar redovisas i stadsrevisionens årsredogörelse.

2 Riskområden och prioriterade inriktningar 2021–2023

I det här avsnittet redovisas de områden som prioriterats i en övergripande risk- och väsentlighetsanalys inför 2021 års granskning. Om revisorerna bedömer att riskbilden förändras under året kan de göra nya prioriteringar. Varje år görs en uppdatering av riskanalysen vilket kan resultera i förändrade prioriteringar och inriktningar.

2.1 Ledning och styrning

2.1.1 Ny nämndorganisation

Kommunfullmäktige har beslutat om förändringar av Göteborgs Stads nämndorganisation. Organisationsförändringen innebär att stadsdelsnämnderna och social resursnämnd upphör att existera och att sex nya facknämnder inrättas från 1 januari 2021. Detta är den största omorganisationen i staden på 30 år och den kommer att påverka hur flera av stadens kärnverksamheter bedrivs.

Stora organisationsförändringar kan medföra risker kopplade till ledning, styrning och intern kontroll, i synnerhet i ett initialt skede. Administrativa processer som delegation, attest och ekonomihantering kan bli lidande, liksom ekonomi- och verksamhetsuppföljning. Därtill kan otydligheter i roller och ansvar uppstå samt att central kompetens försvinner. Sammantaget innebär ovanstående att de nya nämnderna kan få svårt att utföra sina uppdrag såsom de regleras i lagstiftning, reglementen och övriga direktiv och riktlinjer.

Revisorerna kommer inom ramen för 2021 års grundläggande granskning följa ett antal områden och processer i de nya nämnderna. Flera av de granskningar som presenteras under rubrikerna ”Personal” och ”Välfärd och utbildning” nedan berör också de nya nämnderna och deras förmåga att utföra sina uppdrag.

2.1.2 Krisberedskap

Den pågående Coronapandemin tog sig på ett tidigt skede in på landets äldreboenden/särskilda boenden och nära hälften av de personer som har avlidit av Covid-19 bodde på äldreboenden. Detta slår den så kallade Corona-kommissionen fast i det delbetänkande den lämnade till regeringen den 15 december 2020. Utöver den allmänna smittspridningen av viruset, som pekas ut som den enskilt viktigaste anledningen till spridningen på äldreboenden, pekar kommissionen på strukturella brister inom äldreboenden och att verksamheterna var dåligt förberedda för en pandemi. Pandemin aktualiserar således frågan om kommuners och regioners förmåga att hantera extraordinära händelser, kort sagt deras krisberedskap.

Kommuners och regioners ansvar för krisberedskap och civilförsvar regleras bland annat i lagen om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (2006:544). Lagens bestämmelser syftar till att kommuner och regioner ska minska sårbarheten i sin verksamhet och ha en god förmåga att hantera krissituationer i fred. För att åstadkomma detta föreskriver lagen bland annat att regioner och kommuner ska analysera vilka extraordinära händelser som kan inträffa, planera för dem och öva på hur händelserna ska hanteras.

Revisorerna granskade 2020 kommunstyrelsens kriskommunikation och kommer under 2021 att granska ett antal verksamheters krisberedskapsarbete.

2.1.3 Hantering av stadens konst

Göteborgs Stad har omfattande samlingar av konst och konstföremål. Enbart museerna, som har kulturnämnden som huvudman, har omkring 25 miljoner föremål. Utöver att staden äger konst genom kulturnämnden har kommunfullmäktige beslutat att en procent av stadens byggkostnader ska gå till konstnärlig utsmyckning och gestaltning. Den så kallade enprocentsregeln gäller för alla nämnder och helägda bolag och ska tillämpas vid såväl nyproduktion som vid renovering.

Som huvudman för stadens museer lyder kulturnämnden under ett rigoröst regelverk för museiverksamhet. Enligt museilagen (2017:563) ska museer aktivt förvalta sina samlingar. I detta ingår att tillgängliggöra, bevara, dokumentera, samla in och ha rutiner för gallring. Med tanke på det stora antalet konstföremål, och dessas sammanlagda värde, är det viktigt att hanteringen av konst kännetecknas av god intern kontroll. Det är också att konsten värderas redovisningsmässigt korrekt.

Revisorerna kommer under 2021 eller 2022 att granska stadens hantering av konst.

2.2 Personal

En god personal- och kompetensförsörjning är avgörande för kvaliteten i Göteborgs Stads verksamheter. Att inte kunna rekrytera och behålla personal anses idag vara en av de största utmaningarna i staden. Personalomsättningen är i vissa av stadens verksamheter och sektorer mycket hög. Kommunfullmäktige framhåller i budgeten för 2021 att åtgärder behöver vidtas för att säkerställa kompetensförsörjningen inom ett antal områden; däribland förskola, grundskola och äldreomsorg. Som ett led i stadens kompetensförsörjningsarbete har stadsledningskontoret tagit fram programmet Attraktiv Arbetsgivare 2019–2023.

Den pågående Coronapandemin påverkar och drabbar stadens verksamheter på olika sätt. Inte minst har pandemin påverkat arbetssituationen för flera

yrkesgrupper i staden. Förutom en ökad arbetsbelastning, för i synnerhet personal i äldreomsorgen, har pandemin lett till hemarbete för många av stadens medarbetare; något som kan leda till att såväl den fysiska som psykosociala arbetsmiljön blir lidande.

Revisorerna granskar återkommande det systematiska och organisatoriska arbetsmiljöarbetet i stadens nämnder och bolag. Mot bakgrund av den rådande pandemin kommer området granskas i ett urval av nämnder under perioden. Under perioden kommer vi också att granska kompetensförsörjningsarbetet hos ett antal nämnder och/eller bolag.

2.3 It-system och informationssäkerhet

Göteborgs Stad hanterar mycket information som är skyddsvärd. Stora delar av stadens informationsflöde hanteras med hjälp av it-system och integrationer dem emellan. Informationssäkerhet innebär att se till att all skyddsvärd information är tillgänglig, riktig, konfidentiell och spårbar. Att skapa en god informationssäkerhet är viktigt eftersom brister i denna kan få allvarliga konsekvenser, till exempel att integritetskänslig information sprids eller att verksamhetskritiska processer stoppas. Stadens samhällsfunktioner är beroende av informationsteknologi för att kunna fungera. Olika tekniska system är dessutom beroende av varandra eller tekniskt sammankopplade, vilket utgör en sårbarhetsfaktor i sig genom att störningar kan få konsekvenser som både är svåra att förutse och hantera.

Det är väsentligt att staden har en effektiv intern styrning och kontroll av sitt informationssäkerhetsarbete. Det är även väsentligt att den interna kontrollen i stadens olika it-system är tillfredsställande.

En fördjupad granskning genomförs i nuläget av samhällsviktiga system. Dessa system är ofta industriella styrsystem, men risken för bristande informationssäkerhet är inte begränsad till dessa. Även verksamhetssystem för skola, socialtjänst och administrativa system som hanterar viktig information är av betydelse för staden. Brister i informationssäkerhet kan leda till att den individuella integriteten åsidosätts och att människors liv och hälsa äventyras. Det kan också få omfattande samhällsekonomiska konsekvenser.

Dataskyddsförordningen – ofta kallad GDPR – gäller sedan maj 2018. Den syftar till att personuppgifter skyddas på ett likvärdigt och enhetligt sätt i hela EU. Många av stadens verksamheter hanterar stora mängder personuppgifter, och i många fall personuppgifter av känslig karaktär. Det är därför av stor betydelse att stadens nämnder och bolag har en god följsamhet mot dataskyddsförordningen.

Revisorerna kommer under 2021 att granska systemsäkerheten i ett, eller flera, av stadens it-system. Vi kommer under perioden också att granska hur väl ett urval av stadens verksamheter följer dataskyddsförordningen.

2.3.1 Digitalisering

I kommunfullmäktiges budget för 2020 överfördes stora delar av ansvaret för stadens digitaliseringsarbete från nämnden för Intraservice till kommunstyrelsen. I uppdraget från kommunfullmäktige ingick att ta fram en digitaliserings- och it-strategi, en styr-, samordnings, och finansieringsmodell samt att utreda en lämplig organisation för stadens framtida digitaliseringsbehov.

Den 10 september 2020 beslutade kommunfullmäktige om Göteborgs Stads policy för digitalisering och it. I och med beslutet upphörde den tidigare policyn för användning av informationssäkerhet, samt stadens program för intern service, att gälla. Den 30 september beslutade kommunstyrelsen att remittera ett förslag på modell för styrning, finansiering och samordning avseende digital utveckling och förvaltning till ett antal nämnder och bolag i staden. Modellen, som bland annat föreslår att ansvaret för ett antal system och tjänster ska överföras från Intraservice till berörda nämnder och bolag, förväntas beslutas av kommunstyrelsen i februari 2021. Sammantaget innebär ovanstående långtgående förändringar av stadens digitaliseringsarbete och tjänsteorganisation.

När den nya organisationen är etablerad avser revisorerna återkomma med förslag på granskning.

2.4 Välfärd och utbildning

2.4.1 Måluppfyllelse i skolan

Skolan syftar till att barn och elever ska förvärva och utveckla ett antal kunskaper och värden. Göteborgs Stad har därmed ett ansvar för att ge barn och elever det stöd och den stimulans de behöver för att utvecklas. För att nå de mål som finns för utbildningen ställer skollagen krav på att huvudmannen och skolorna ska arbeta systematiskt med att planera, följa upp och utveckla verksamheten. Skolan ska också, i möjligaste mån, uppväga de skillnader som finns i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Kommunfullmäktige har i budgeten för såväl 2020 som 2021 uttryckt att ansvariga nämnder ska fokusera på de nationella målen för undervisningen och att skolan – utifrån individens behov och förutsättningar – ska eftersträva en hög måluppfyllelse för barn och elever. Det anges att en likvärdig förskola och skola är en förutsättning för att alla barn och elever ska få samma möjligheter.

Nämndernas egen uppföljning av kvaliteten i verksamheterna visar emellertid att det finns brister i arbetet med att nå ökad måluppfyllelse. Måluppfyllelsen varierar stort och utbildningen är inte likvärdig.

Revisorerna kommer under 2021 att granska verksamheternas arbete för att nå god måluppfyllelse. Det kan exempelvis handla om att granska det systematiska kvalitetsarbetet, där bland annat kunskapsresultat, likvärdig betygssättning, trygghet och studiero ingår. Ytterst handlar det systematiska kvalitetsarbetet om att alla elever ska erbjudas en likvärdig utbildning av hög kvalitet oavsett var i landet de bor.

2.4.2 Hälsöfrämjande insatser för äldre

Andelen äldre i befolkningen ökar. Forskningen visar att det finns ett flertal livsstilsfaktorer som har betydelse för ett hälsosamt åldrande, bland annat social gemenskap, kulturell och fysisk aktivitet och matvanor. Äldres rätt till en aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra regleras i socialtjänstlagen. Det förebyggande arbetet är också ett prioriterat område i kommunfullmäktiges budget för år 2021.

Under rådande Coronapandemi har det förebyggande arbetet fått stå tillbaka. För att hindra smittspridning har flera stadsdelar stängt mötesplatser för äldre. Detta medför en ökad risk för att stadens äldre hamnar i social isolering, med ökad psykisk ohälsa som följd. Ett stort antal personer med ett lågt vård- och omsorgsbehov, men med ett stort behov av sociala kontakter och trygghet, kan också öka söktrycket till stadens äldreboendeplatser.

Revisorerna kommer under 2021 eller 2022 att granska förebyggande och hälsofrämjande insatser för äldre.

2.4.3 Utredningar och insatser enligt socialtjänstlagen avseende barn och unga

När en anmälan om att ett barn misstänks fara illa inkommer till socialtjänsten ska ett beslut fattas inom 14 dagar om en utredning ska inledas eller inte. Om barnavårdsutredningar inte genomförs i enlighet med socialtjänstlagens krav riskerar samhället att inte erbjuda det skydd och stöd som barn som far illa har rätt till.

Stadsrevisionen har tidigare – 2014, 2015 och 2017 – granskat hur stadsdelsnämnderna styr och följer upp att utredningar gällande barn bedrivs i enlighet med lagstiftningen. Vi har genom åren också granskat hur nämnderna styr och följer upp vissa av socialtjänstens insatser för barn och unga. Vid dessa granskningar identifierades ett antal brister, som bland annat gällde förseningar och hur utredningar hade handlagts och dokumenterats. Under det senaste året har antalet anmälningar om barn som far illa ökat i flera stadsdelsnämnder. Det finns därför risk för att de brister vi sett i tidigare granskningar kvarstår.

Revisorerna kommer under 2021 att granska socialtjänstens arbete avseende barn och unga.

2.4.4 Intern kontroll vid utbetalning av ekonomiskt bistånd

Socialtjänstens ekonomiska bistånd – även kallat försörjningsstöd – är välfärdssystemets yttersta skyddsnet. I Göteborg har såväl antalet hushåll med försörjningsstöd som det utbetalda beloppet minskat de senaste åren, men det finns en risk att det utbetalda försörjningsstödet kommer att öka när arbetslösheten stiger till följd av Coronapandemin.

Vidare är utbetalning av ekonomiskt bistånd en av de nya socialnämndernas kärnprocesser och med den följer ett antal risker. Dels att bistånd betalas ut på felaktiga grunder, dels att oegentligheter förekommer. Bristande rutiner och kontroller inom området kan få både ekonomiska och förtroendemässiga följder. Det är därför viktigt att nämnderna har en tillfredställande intern kontroll inom området.

Stadsrevisionen har tidigare – senast 2016 – granskat den interna kontrollen vid utbetalning av ekonomiskt bistånd. Vid samtliga granskningar identifierades ett antal brister avseende rutiner, beslutsunderlag, delegation och kontroller.

Revisorerna kommer under 2021 att granska de nya socialnämndernas rutiner för utbetalning av ekonomiskt bistånd.

2.4.5 Systematiskt kvalitetsarbete i verksamheter som bedrivs enligt socialtjänstlagen, lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och hälso- och sjukvårdslagen

Om verksamheterna inom socialtjänst, LSS och hälso- och sjukvård inte bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete finns bland annat risk för brister i verksamheternas kvalitet, att brukare inte får den omsorg de har rätt till samt risk för bristande rättssäkerhet. Från och med 1 januari 2021 organiseras socialtjänstens olika verksamheter, hälso- och sjukvården och verksamhet enligt LSS i facknämnder istället för som tidigare i stadsdelsnämnder. Samtliga dessa nämnder måste säkerställa att det inom deras verksamheter bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete i enlighet med gällande föreskrifter.

Stadsrevisionen har i tidigare granskningar funnit brister inom flera nämnders systematiska kvalitetsarbete. Det har till exempel handlat om att verksamheten inte har anpassat ledningssystemet till verksamhetens inriktning och omfattning och att flera väsentliga delar så som riskanalys, egenkontroll och uppföljning inte genomförs.

Revisorerna kommer under 2021 att granska det systematiska kvalitetsarbete som bedrivs i enlighet med en, eller flera, av ovanstående lagar.

2.4.6 Följsamhet basala hygienrutiner

Den pågående Coronapandemin har drabbat äldre personer i allmänhet och äldre personer på särskilda boenden i synnerhet. Då Covid-19 är en droppsmitta, det vill säga en smitta som sprider sig genom att infekterade personer nyser, hostar eller andas ut små partiklar av viruset, är det viktigt med goda hygienrutiner för att hindra spridningen av viruset. Detta gäller särskilt inom vård och omsorg.

Enligt Folkhälsomyndigheten är god handhygien den enskilt viktigaste åtgärden för att förebygga smittspridning inom vård och omsorg. Enligt myndigheten har nästan var tionde patient på svenska sjukhus en infektion till följd av vård och behandling. Genom att vård- och omsorgspersonal följer basala hygienrutiner – såsom de bland annat uttrycks i Socialstyrelsens föreskrifter – kan smittspridning förebyggas och infektioner minska.

Revisorerna kommer under 2022 att granska hygienrutinerna i ett antal verksamheter.

2.5 Stadsutveckling

2.5.1 Beredning av investeringsbeslut

Flera stora stadsutvecklingsprojekt har visat sig ha bristande beslutsunderlag. Bristfälliga underlag med otillräckliga kalkyler kan leda till att projekt försenas och fördyras. För berörda nämnder och bolag kan det innebära att de inte genomför de uppdrag som har tilldelats av fullmäktige och för stadens invånare och näringsliv kan det innebära att kommunal service inte tillhandahålls på ett tillfredsställande sätt. Fördyringar av projekt kan också försämra stadens ekonomi och leda till såväl skattehöjningar som ökad upplåning.

Flera nämnder och bolag i staden ansvarar för att bereda och genomföra stadsutvecklingsprojekt. Fastighetsnämnden ansvarar för att samordna detaljplanarbetet och beskriva de långsiktiga ekonomiska konsekvenserna av exploatering. Därtill ansvarar varje investerande verksamhet för att beslutsunderlagen beaktar såväl ekonomiska som verksamhetsmässiga konsekvenser.

Revisorerna kommer under 2021 att granska beredningen av ett antal investeringsprojekt.

2.5.2 Bostadsförsörjning för bostadslösa barnfamiljer

Det råder en omfattande brist på bostäder i Göteborg. Bostadsbristen påverkar flera grupper: hemlösa, ungdomar, studenter, växande barnfamiljer, nyanlända med flera. Stadens hemlöshetskartläggning i april 2020 visade att drygt 2600 hushåll var hemlösa, vilket kan jämföras med drygt 3000 hushåll i april 2019. I de 2600 hushållen bodde det knappt 2900 vuxna och runt 860 barn.

Medan siffrorna visar på en positiv trend är det fortfarande många barn som har en osäker boendesituation. Kommunfullmäktige beslutade i april 2020 om Göteborgs Stads plan mot hemlöshet. Planen innehåller ett antal mål och åtgärder och syftar till att minska antalet personer i hemlöshet med 20 procent under planperioden 2020–2022.

Stadsrevisionen har granskat bostadssituationen för utsatta grupper tidigare. År 2015 granskade lekmannarevisorerna i bostadsbolagen det vräkningsförebyggande arbetet och 2016 granskade revisorerna stadens arbete med bostadslösa barnfamiljer. 2018/2019 granskade revisorerna också stadens arbete med att tillhandahålla bostäder med särskild service till funktionshindrade.

Revisorerna kommer under 2021 eller 2022 att granska stadens arbete med bostadslösa barnfamiljer.

2.5.3 Lokalförsörjning

För att stadens nämnder och bolag ska kunna bedriva verksamhet måste deras lokalbehov tillgodoses. Behovsbilden skiljer sig åt beroende på vad det är för verksamhet. Ur ett övergripande perspektiv finns det ett behov av en samordnad planering för att möta nuvarande och kommande lokalbehov. Samordningen måste ta hänsyn till en rad olika faktorer, såsom verksamheternas behov, finansiering, skulder och avkastningskrav.

Samtidigt kan det konstateras att ansvaret för lokalförsörjning, samt förvaltning och underhåll av lokaler, ligger på olika nämnder och bolag i staden. Lokalnämnden har ett betydande ansvar i sammanhanget, men det finns andra nämnder och bolag som också bygger och förvaltar lokaler. Om samordningen mellan dessa är otillräcklig riskerar stadens lokalbehov inte bli tillgodosett.

Revisorerna kommer under 2021 att granska stadens lokalförsörjningsprocess.

2.5.4 Underhåll av teknisk infrastruktur

Det finns brister och eftersläpningar i underhållet och förnyelsen av stadens tekniska infrastruktur. Om den tekniska infrastrukturen och stadens anläggningar inte förnyas i tillräcklig takt försämras samhällsservicen till stadens medborgare och näringsliv. Bristande underhåll kan också leda till kapitalförstöring och att staden inte möter krav på god ekonomisk hushållning.

Underhållet av spårbanan har varit eftersatt under många år. Ett eftersatt underhåll påverkar framkomligheten i staden och ger upphov till trafikstörningar som kan medföra olyckor. Göteborg Energis fjärrvärmenät är föråldrat och bolaget prognostiserar omfattande kostnader för reinvesteringar de närmaste åren. Göteborgs Hamn har en liknande problematik avseende kajerna och lokalnämnden har upparbetat en stor underhållsskuld.

För närvarande pågår en fördjupad granskning av underhållet och förnyelsen av va-nätet. Granskningen beräknas bli klar under våren 2021. Revisorerna kommer under 2021 också att granska underhållet och förnyelsen av spårbanan.

2.5.5 Infrastrukturutbyggnad

Besläktad med risken att stadens tekniska infrastruktur inte förnyas i tillräcklig takt är risken att utbyggnaden av ny teknisk infrastruktur inte sker i tillräcklig omfattning. Bristande framdrift av vägar, och nödvändig energi-, vatten- och avloppsförsörjning, kan bromsa stadsutvecklingen. Ansvaret för utbyggnaden av infrastruktur finns i flera delar av staden, bland annat byggnadsnämnden, fastighetsnämnden, trafiknämnden, Göteborg Energi, kretslopp och vattennämnden, med flera.

Konsekvenserna av brister i infrastrukturutbyggnad kan bli att stadens nämnder och bolag får stora kostnader för efterhandslösningar, samt att dessa lösningar blir sämre. Om de nämnder och bolag som på olika sätt ansvarar för stadsutvecklingsprojekt inte samverkar med varandra riskerar utbyggnaden av teknisk infrastruktur och framdriften av projekt bli ineffektiv och för kostsam.

Revisorerna kommer under 2021 eller 2022 att utreda området närmare i en förstudie.

2.6 Finans

2.6.1 Kostnadskontroll i investeringsprojekt

Ett antal av Göteborgs Stads större investeringsprojekt har blivit långt dyrare än vad deras ursprungliga budgetar förutsåg. Investeringar kan fördyras av flera anledningar: på grund av att beslutsunderlag och investeringskalkyler är ofullständiga, på grund av att upphandlingar inte genomförs korrekt, och/eller för att oförutsedda kostnader uppstår, och måste hanteras, under projektens gång. För att uppmärksamma och hantera fördyringar är det viktigt att ha väl fungerande uppföljningsrutiner som uppmärksammar och hanterar avvikelser i ett tillräckligt tidigt skede.

Revisorerna kommer under 2021 att granska kostnadskontroll och kostnadsuppföljning i investeringsprojekt. Granskningen är besläktad med, och kan komma att göras tillsammans med, den planerade granskningen av beredning av investeringsbeslut.

2.6.2 God ekonomisk hushållning

Enligt kommunallagen 11 kap. 1 § ska kommuner ha god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. För att kunna uppnå detta är det viktigt att flerårsplaneringen bygger på relevanta underlag och att mål och strategier är

tydliga. Stadsrevisionen har vid flera tillfällen noterat att kommunfullmäktiges budget saknar såväl finansiella mål som verksamhetsmål. Detta har omöjliggjort för revisorerna att uttala sig om huruvida stadens resultat, som det beskrivs i delårs- och årsrapporter, är förenligt med god ekonomisk hushållning.

I 2020 års budget presenterade fullmäktige ett antal mål och en ny modell för verksamhetsuppföljning. Det framgår emellertid inte av budgeten vad som enligt staden kännetecknar god ekonomisk hushållning, eller hur de formulerade verksamhetsmålen bidrar till detta.

Mot bakgrund av den oklarhet som råder avseende kommunfullmäktiges finansiella mål och verksamhetsmål – och beaktat de svårigheter att uttala sig om god ekonomisk hushållning som följer av detta – kommer revisorerna under 2021 särskilt att uppmärksamma området.

2.6.3 Ekonomisk prognostisering

För att säkerställa god ekonomisk hushållning avseende stadens investeringar är det viktigt att ha en god bild över stadens samlade lånebehov. För att kunna beräkna lånebehoven och låna till en så optimal ränta som möjligt är det viktigt att prognosticera kassaflöden på ett tillfredsställande sätt. Misslyckas nämnderna och bolagen med det riskerar staden – genom koncernbanken – att antingen låna för mycket eller för lite och till räntor som inte är optimala. Revisorerna kommer under 2021 eller 2022 att utreda risken närmare.

2.7 Inköp och upphandling

Värdet av Göteborgs Stads samlade inköp och upphandlingar är omfattande. Inköp och upphandling är också ett förtroendekänsligt område. Som en följd av detta är det av betydelse att nämnder och bolag har en god intern kontroll över inköps- och upphandlingsprocessen. Det är också viktigt att nämnderna och bolagen har ändamålsenliga rutiner för att följa upp anlitade leverantörer. Med ändamålsenliga avses i sammanhanget rutiner som säkerställer att den upphandlade varan eller tjänsten levereras på ett korrekt sätt, vid rätt tid och i enlighet med avtal.

Revisorerna granskar återkommande inköp och upphandling samt leverantörsuppföljning. Sådana granskningar kommer att genomföras under perioden.

2.8 Oegentligheter och otillbörlig påverkan

Verksamhet som bedrivs med offentliga medel ska förvaltas på ett betryggande sätt och med en tillfredsställande intern kontroll. För att upprätthålla förtroendet för staden och dess anställda är det viktigt att verksamheterna vidtar åtgärder för att minimera oegentligheter. Beslutsfattande och myndighetsutövning kan också påverkas av att personer utsätts för otillåten påverkan. Det finns risk för att

förtroendevalda och tjänstepersoner i staden utsätts för trakasserier, hot och våld i syfte att till exempel fatta felaktiga beslut eller inte genomföra kontroller.

Inom vissa områden är riskerna för oegentligheter och otillbörlig påverkan förhöjda. Det rör sig bland annat om inköp och upphandling, resor i tjänsten, representation, rekrytering, jäv, verksamhetsfordon, köhantering, leverantörsuppföljning, avtalshantering, föreningsbidrag, sponsring och hyressättning av lokaler.

Revisorerna kommer under 2021 bland annat att granska stadens rutiner för att ge föreningsbidrag.

2.9 Pågående granskning

Stadsrevisionen har sedan tidigare beslutat om följande granskningar som för närvarande pågår:

- Informationssäkerhet i system av samhällsviktig karaktär
- Gatuhållning
- Underhåll och förnyelse av va-nätet.

Granskningarna berör flera nämnder och bolag och kommer att avrapporteras under 2021.

3 Sammanställning av granskningsinriktningar

Granskning	År
Ledning och styrning	
Ny nämndorganisation	2021
Krisberedskap	2021
Hanteringen av stadens konst	2021/2022
Personal	
Arbetsmiljö	2021/2022
Kompetensförsörjning	2021/2022
It-system och informationssäkerhet	
It-säkerhet	2021
Tillämpning av dataskyddsförordningen	2021/2022
Digitalisering	2021/2022
Välfärd och utbildning	
Måluppfyllelse i skolan	2021
Hälsofrämjande insatser för äldre	2021/2022
Utredningar enligt SOL avseende barn och unga	2021
Utbetalning av ekonomiskt bistånd	2021
Systematiskt kvalitetsarbete	2021
Följsamhet basala hygienrutiner	2022
Stadsutveckling	
Beredning av investeringsbeslut	2021
Bostadsförsörjning för bostadslösa barnfamiljer	2021/2022
Lokalförsörjning	2021
Underhåll av teknisk infrastruktur	2021
Infrastrukturutbyggnad	2021/2022 (förstudie)
Finans	
Kostnadskontroll i investeringsprojekt	2021
God ekonomisk hushållning	2021
Ekonomisk prognostisering	2021/2022
Inköp och upphandling	
Återkommande granskning av inköp och upphandling	2021/2022
Leverantörsuppföljning	2021/2022
Oegentligheter och otillbörlig påverkan	
Föreningsbidrag	2021

Stadsrevisionen

Postadress: Box 2141, 403 13 Göteborg

Besöksadress: Stora Badhusgatan 6

Göteborgs Stads kontaktcenter: 031-365 00 00, kansli: 031-368 07 00

stadsrevisionen@stadsrevisionen.goteborg.se

www.goteborg.se/stadsrevisionen